

Tisztelettel köszöntöm Önöket, sajnos Trócsányi miniszter úr kormányzati elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni ezen az ünnepélyes alkalmon, de megkért, hogy tolmácsoljam szavait.

„A bírói függetlenség, a demokratikus politikai berendezkedésünk, írott és történeti alkotmányosságunk boltozatának állócsillaga.” 2014 nyarán Magyarország Alaptörvényének hatályba lépését követően mind közjogi és sok tekintetben megújuló magánjogi környezetben ezzel a már többször hivatkozott idézettel kezdte Trócsányi László miniszter úr munkáját az Igazságügyi Minisztérium élén.

Magyarország 2012. január 1-től hatályos Alaptörvénye szabályozza a bíróságok jog- és hatáskörének, szervezetének, ítélkezésének, továbbá a bírák függetlenségének legfontosabb kérdéseit. A bíróságok igazgatásának és működésének valamint a bírák jogállásának részletes szabályait 2011-ben elfogadott és 2012-ben hatályba lépett sarkalatos törvények határozzák meg. Az Alaptörvény szerint a bíróságok feladata az igazságszolgáltatási tevékenység. Alkotmányunk rögzíti továbbá a bírói függetlenség garanciális elemeit. Mindenki számára ismert ennek jelentése, vagyis az, hogy a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatók, tisztségükből csak a törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet őket elmozdítani. Nem lehetnek tagjai pártoknak, nem folytathatnak politikai tevékenységet. Függetlenségüket biztosítja az is, hogy a hivatásos bírakat a köztársasági elnök nevezi ki.

Alkotmányossági szempontból a szervezeti kérdéseket érintően azok a biztosítékok fontosak, amelyek a bírósági szervezet külső befolyástól mentes működését képesek garantálni. Ezek az alkotmányos jogállamban a jog által közvetített szervezeti és működési megoldások. A bírósági szervezet függetlensége azonban nem korlátlan. A bírói hatalom szervezeti értelemben a közhatalom része, amely a hatalom megosztásával egyidejűleg a működés fenntartása érdekében együttműködést igényel, ez azonban nevesített feladatokban jelenik meg, így a szervezet létrehozásában, a működés személyi és dologi feltételeinek biztosításában. E korlátok mellett a szervezeti függetlenség akkor tartható fenn, ha azok jogilag - az Alaptörvény és törvény által - szabályozottan és a feltétlenül szükséges mértékre szorítkozva jelennek meg.

A szervezeti függetlenség korlátai az ítélkező bíró függetlenségét nem érinthetik. Így a bírósági szervezet kialakítása, a vonatkozó igazgatás működése nem sértheti az ítélkező bíró személyes függetlenségét. A bírói függetlenség alapelveinek középpontjában az ítélkező bíró személyes függetlensége áll, az az igény, hogy a bíró döntését a jogvitában minden befolyástól mentesen, csak a jog rendelkezései alapján hozza meg.

A függetlenségnek tehát a maga közvetlenségében az ítélkező bíró tevékenységében kell érvényesülnie, a szervezeti és személyi biztosítékok inkább csak annak háttéréül, eszközeül szolgálnak.

Az OBT szerepének erősödését mutató mérföldkő, hogy az Alaptörvény 5. módosításával a testület alkotmányos tényezővé vált. Szerepét erősíti, hogy egy 2012-es törvénymódosítás értelmében önálló, az Országos Bírósági Hivatalától elkülönült költségvetéssel működik.

A bírósági reform törvények által létrehozott első OBT megbízatása az újonnan megválasztott OBT első ülésének napján, azaz a mai napon megszűnik. Az elmúlt hat évben szép sikereket ért el, példának okáért: elfogadta a bírák új Etikai Kódexét, mely 2015. január 1-én lépett hatályba.

Munkájára nemcsak hazánkban, hanem külföldön is felfigyeltek, hiszen az Igazságszolgáltatási Tanácsok Európai Hálózatának közgyűlésén a tagállamok szervezetei egyhangúan elfogadták az OBT tagfelvételi kérelmét, így az a szervezet teljes jogú tagjává vált. Köszönet és gratuláció illeti a munkájukat.

Természetes, hogy minden újonnan felállított rendszer a gyakorlati működése során óhatatlanul előhozhat nehézségeket, értelmezési problémákat, mégis nyugodt szívvel kijelenthetem, hogy az igazságszolgáltatás valamennyi szereplője a maga eszközével a bírósági szervezet hatékony működéséért, és a társadalmi bizalom, a közbizalom fenntartásáért és erősödéséért munkálkodik.

Tisztelt Országos Bírói Tanács!

Az igazságügyi tárca megalakulásától kezdve hitet tett a végrehajtói hatalom és a bírói hatalom közötti alkotmányos dialógus és a hatalmi ágakon belül az egyes szereplők közötti folyamatos párbeszéd mellett. Tette ezt azért, mert meggyőződésünk, hogy a végrehajtói hatalom és a bírói hatalom közötti viszonyban, a két hatalmi ág eltérő természete ellenére is, van helye párbeszédnek. Sem a kormány, sem a bíróságok nem légueres térben, hanem egymással kölcsönhatásban működnek. A végrehajtó hatalom előkészíti és benyújtja az Országgyűléshez a bíróságokra vonatkozó törvényi szabályozást, továbbá a törvényi felhatalmazás szabta szigorú keretek között rendeleti szabályozásra is jogosult. A bírói gyakorlat ugyanakkor visszahat a jogalkotási folyamatra, ezért a jogalkotónak azt folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Az alkotmányos dialógus azonban nem jelenti a bírói függetlenség sérelmét.

Az Igazságügyi Minisztérium a kezdetektől kiemelkedő figyelmet fordított a jogászai hivatásrendekkel, illetőleg a bírói hatalmai ággal való partnerség kialakítására és ápolására. A tárca folyamatosan együttműködik az Országos Bírósági Hivatallal és a Magyar Bírói Egyesülettel.

Az új igazgatási modell keretében a mindenkori igazságügyi miniszter az OBT működésébe is bepillantást nyerhet azáltal, hogy tanácskozási, konzultatív joggal részt vesz az OBT ülésein.

Az oly fontosnak tartott alkotmányos dialógus tette lehetővé azt is, hogy a bírói hatalom képviselői véleményezzék jogrendszerünk alapjait képező szabályokat. Gondolhatunk többek között a Polgári Törvénykönyvre, a Büntető törvénykönyvre, valamint az ebben a parlamenti ciklusban kihirdetett és immár hatályos polgári perrendtartásra, általános közigazgatási perrendtartásra, és az önálló közigazgatási perrendtartásra is, vagy akár - az idén nyáron hatályba lépő - büntetőeljárás kódexre is.

Az Igazságügyi Minisztérium az eljárási kódexek megalkotásánál a legszélesebb szakmai konszenzus jegyében fontosnak tartotta, hogy a jogszabályokat előkészítő bizottságokban és munkacsoportokban részt vegyenek az érintett szakterülettel foglalkozó bírák és megjelenítsék a mindenkori bírósági jogalkalmazói álláspontot, bemutassák a vonatkozó gyakorlatot, melyet a minisztérium a lehetőségekhez képest igyekezett figyelembe venni.

Többek között ezért is nagyon fontos, hogy beosztott bírák dolgozzanak az Igazságügyi Minisztériumban, a bírói hatalmi ágban koncentrálódott szaktudásra ugyanis a mindenkori igazságügyi kormányzatnak is nagy szüksége van.

Tisztelt Országos Bírói Tanács!

Örömteli siker és az igazságszolgáltatásban dolgozók elismerését szolgálja, hogy az elmúlt években közösen értük el a bírói és ügyészi illetményalap háromszor 5%-os emelését. Ugyancsak fontos mérföldkő, hogy 2017-ben megtörtént az igazságügyi és az ügyészségi alkalmazottak illetményrendszerének reformja is, amely alapján mintegy 11 ezer alkalmazottnak (bírói titkárok, alügyészek, bírói ügyészségi fogalmazók, bírói tisztviselők) emelkedett jelentősen az illetménye.

Ezek a már régóta várt és megérdemelt bérfeljesztések lehetővé teszik az igazságszolgáltatásban dolgozók minél nagyobb anyagi megbecsülését és reményeink szerint megállítják az igazságügyi és az ügyészségi alkalmazottaknak az igazságszolgáltatási szervezetrendszerből történő elvándorlását.

Elmondható tehát, hogy e közös munka eredményeként a 2010-2018 közötti parlamenti ciklusban a magyar jogrendszer, megítélésem szerint, csak a rendszerváltozás időszakához mérhető teljes megújuláson és átalakuláson ment keresztül.

Elismerés és köszönet illeti a bíró kollégákat, akik részt vettek az elmúlt évek nagy jogalkotási feladatainak megvalósításában, de elismerést érdemelnek a bírói kar tagjai és a bírói igazgatásban dolgozók is azért, hogy az eljárási kódexek hatályba lépésével rájuk háruló hatalmas munkát elvégezték, és felkészültek az egész társadalmat érintő új jogszabályok professzionális alkalmazására.

Tisztelt Országos Bírói Tanács!

A bírói hatalom Alaptörvényben biztosított szabadsága komoly felelősséget jelent. Az állami intézmények iránti közbizalom fenntartásában és növelésében mindegyik hatalmi ágának megvan a saját, de a közös felelőssége is. A jogalkotó felelőssége elsősorban az, hogy olyan szabályozási környezetet teremtsen, amely alkalmas arra, hogy az igazságszolgáltatásba - ezen belül különös tekintettel a bíróságokba - vetett közbizalmat fenntartsa és erősítse.

Az állami intézményektől a polgárok joggal várják el, hogy őket szolgálják, mert ez az alapja a bizalomnak, amelyet csak kitartó felelősségteljes és áldozatos munkával lehet kivívni.

Az állam rezonért való közös felelősséget, a közszolgálatában álló valamennyi szereplőnek át kell éreznie, amikor a döntéseit meghozza, amelynek célja a közbizalom erősítése és végső soron az emberek szolgálata.

Ezt szem előtt tartva a jövőben is szükség lehet a folyamatos együttgondolkodásra, együttműködésre azért, hogy a modern kor kihívásainak korszerű, jogállami válaszokat tudjunk adni.

E gondolatok jegyében kívánok az újonnan megalakult testületnek eredményes és sikerekben gazdag munkát.